

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής — Μία ενισχυμένη εταιρική σχέση για τις υπεραπομακρυσμένες περιφέρειες»

COM(2004) 343 τελικό

(2005/C 294/05)

Στις 27 Μαΐου 2004 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής — Μία ενισχυμένη εταιρική σχέση για τις υπεραπομακρυσμένες περιφέρειες».

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 22 Ιουνίου 2005 με βάση εισηγητική έκθεση της κας LÓPEZ ALMENDÁRIZ.

Κατά την 419 σύνοδο ολομέλειας, της 13ης και 14ης Ιουλίου 2005 (συνεδρίαση της 13ης Ιουλίου 2005) η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 62 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 8 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ανταποκρινόμενη στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Σεβίλλης, του Ιουνίου του 2002, να παρουσιάσει μια σφαιρική και συνεκτική προσέγγιση των ιδιαίτερων των περιφερειών αυτών καθώς και των μέσων αντιμετώπισής τους, υιοθέτησε, στις 26 Μαΐου 2004, Ανακοίνωση με τίτλο «Μία ενισχυμένη εταιρική σχέση για τις υπεραπομακρυσμένες περιφέρειες»⁽¹⁾.

1.2 Το εν λόγω αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, στις παραμονές της διεύρυνσης της ΕΕ και στα πλαίσια των παγκόσμιων εξελίξεων, αντιπροσωπεύει αποφασιστική πρωτοβουλία για τον καθορισμό μιας σφαιρικής στρατηγικής για την ανάπτυξη των εξόχως απομακρυσμένων περιφερειών (ΕΑΠ), η οποία στηρίζεται στην εμβάθυνση του άρθρου 299.2 της Συνθήκης.

1.3 Ακριβώς πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Σεβίλλης, στις 29 Μαΐου 2002, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή είχε υιοθετήσει τη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας «Στρατηγική για τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης»⁽²⁾, όπου προτεινόταν η ανάπτυξη μιας σφαιρικής στρατηγικής για τις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες, με τον προσδιορισμό αρχών, στόχων, διαθέσιμων μέσων καθώς και χρονοδιαγράμματος για τα προς υιοθέτηση μέτρα.

1.4 Με στόχο την αναθέρμανση μιας σφαιρικής και συνεκτικής πολιτικής για τις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες, οι περιφερειακές κυβερνήσεις και τα κράτη τους υπέβαλαν, τον Ιούνιο του 2003, αντίστοιχα υπομνήματα, όπου τονιζόταν η σημασία της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζουν οι εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες σε σύγκριση με τις λοιπές περιφέρειες της Ευρώπης.

1.5 Η συνταγματική συνθήκη επιβεβαιώνει για μία ακόμη φορά την ειδική νομική αναγνώριση των εξόχως απόκεντρων περιοχών, στα άρθρα III-424 και IV-440.2 και προσθέτει στους στόχους της οικονομικής και της κοινωνικής συνοχής, έναν νέο στόχο εδαφικής συνοχής.

⁽¹⁾ Έγγραφο COM(2004) 343 τελικό.

⁽²⁾ ΕΕ C 221 της 17/09/2002, σ. 10, εισηγήτρια: η κα López Almen-dariz.

2. Κύρια σημεία του εγγράφου της Επιτροπής

2.1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει μια ενισχυμένη εταιρική σχέση με τις άκρως απόκεντρες περιφέρειες της Ένωσης. Η νέα στρατηγική εντάσσεται στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2007-2013. Η ανακοίνωση περιλαμβάνει τρεις άξονες προτεραιότητας:

— **Ανταγωνιστικότητα:** βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΑΑΠ μέσω της δημιουργίας και της ανάπτυξης οικονομικού κλίματος που θα ευνοεί την εγκατάσταση επιχειρήσεων.

— **Προσβασιμότητα:** ένταση των προσπαθειών συνοχής προς όφελος των άκρως απόκεντρων περιφερειών, έτσι ώστε να περιοριστούν τα προβλήματα τα σχετικά με τον απόκεντρο χαρακτήρα τους, όπως είναι η διάσπαρτη φύση νήσων αρχιπελάγους ή η απομόνωση περιφερειών με δυσχερή πρόσβαση. Πράγματι, ο περιορισμός των μειονεκτημάτων και του υπερβολικού κόστους παραγωγής στις άκρως απόκεντρες περιφέρειες αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες της δράσης της Ένωσης για τις εν λόγω περιφέρειες.

— **Περιφερειακή ένταξη:** οι άκρως απόκεντρες περιφέρειες και οι γειτονικές τρίτες χώρες αναπτύσσονται σε κοινό περιφερειακό περιβάλλον και συνεπώς κατάλληλο για την ανάπτυξη των μεταξύ τους συναλλαγών προϊόντων και υπηρεσιών. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η ενσωμάτωση των ΑΑΠ στο γειτονικό τους γεωγραφικό περιβάλλον.

2.2. Η Επιτροπή προτείνει δύο ειδικές λύσεις που έχουν ως στόχο να επιτρέψουν στις άκρως απόκεντρες περιφέρειες να αναπτύξουν το πλήρες δυναμικό τους:

— **Το ειδικό πρόγραμμα αντιστάθμισης των μειονεκτημάτων:** το πρόγραμμα αυτό θα χρηματοδοτηθεί από το ΕΤΠΑ για την περίοδο 2007-2013. Θα επικεντρωθεί στον περιορισμό των ειδικών μειονεκτημάτων που επηρεάζουν την οικονομία των άκρως απόκεντρων περιφερειών και που απαριθμούνται στο πλαίσιο του άρθρου 299 § 2 της συνθήκης ΕΚ: η μεγάλη απόσταση, ο νησιωτικός τους χαρακτήρας, η μικρή έκταση, η δύσκολη μορφολογία και κλίμα και η οικονομική εξάρτηση όσον αφορά ένα μικρό αριθμό προϊόντων.

— Το σχέδιο δράσης για την ευρύτερη γειτνίαση: ο προς επίτευξη στόχος είναι η διεύρυνση της φυσικής σφαιρας επιρροής των άκρως απόκεντρων περιφερειών από κοινωνικο-οικονομική άποψη (συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης ζητημάτων σχετικών με μετακινήσεις πληθυσμών), καθώς και από πολιτιστική άποψη. Θα πρέπει να μειωθούν τα εμπόδια που περιορίζουν τις δυνατότητες συναλλαγών με τη γεωγραφική περιοχή των εν λόγω περιφερειών, που είναι ιδιαίτερα απομακρυσμένες από την ευρωπαϊκή ήπειρο, αλλά πολύ κοντά σε περιφερειακές αγορές της Καραϊβικής, της Αμερικής και της Αφρικής. Το σχέδιο δράσης για την ευρύτερη γειτνίαση περιλαμβάνει μέτρα όχι μόνο στον εμπορικό και τον τελωνειακό τομέα, αλλά και στον τομέα της διεθνικής και διασυνοριακής συνεργασίας.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι το σχέδιο συνταγματικής συνθήκης, στα άρθρα του III-424 και IV-440.2, επιβεβαιώνει εκ νέου την ειδική νομική αναγνώριση των ΕΑΠ στην υψηλότερη νομοθετική βαθμίδα, καθώς αναγνωρίζει την ιδιαιτερότητά τους και παρέχει τα αναγκαία νομοθετικά και ρυθμιστικά μέσα ώστε οι διατάξεις αυτές να αξιοποιούνται ως οριζόντια μέσα για την προσαρμογή των κοινών πολιτικών στις περιφέρειες αυτές.

3.2. Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με ικανοποίηση την ικανότητα της Ένωσης να ανταποκρίνεται στις ειδικές περιφερειακές ανάγκες, και ειδικότερα την αναγνώριση της ιδιαιτερότητας των εξόχως απομακρυσμένων περιφερειών στους κόλπους της Ένωσης και τη διαφορά που τις διακρίνει από άλλα εδάφη με γεωγραφικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα.

3.3. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αντιμετώπισε ευνοϊκά τη σύστασή της, που διατυπώνεται στη γνωμοδότηση «Στρατηγική για τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης», να ενισχυθεί η διυπηρεσιακή ομάδα ΕΑΠ με την παροχή περισσότερων ανθρώπινων πόρων, μέσω της δημιουργίας ειδικής μονάδας, στη Γενική Διεύθυνση «Περιφερειακή πολιτική» και ελπίζει ότι τούτο δεν θα δυσχαιράνει τη λειτουργία του διυπηρεσιακού συντονισμού.

3.4. Η ΕΟΚΕ εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι, στην Ανακοίνωση της Επιτροπής για μία ενισχυμένη εταιρική σχέση για τις υπεραπομακρυσμένες περιφέρειες, αναγνωρίζεται ότι το ειδικό καθεστώς για τις εξόχως αποκεντρωμένες περιφέρειες βασίζεται στις αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας. Με τον τρόπο αυτό καθίσταται δυνατό να αντιμετωπίζεται με διαφορετικό τρόπο η διαφοροποιημένη κατάσταση των περιφερειών αυτών, έτσι ώστε να παρέχονται στους ευρωπαίους πολίτες που διαμένουν σε αυτές οι ίδιες ευκαιρίες όπως και στους άλλους ευρωπαίους πολίτες.

3.5. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή αναγνώρισε ότι τα προβλήματα των εξόχως απομακρυσμένων περιφερειών συνεπάγονται πρόσθετες δαπάνες ενεργειακού εφοδιασμού γενικά και, κυρίως, σε γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για τοπική κατανάλωση, που συνδέονται, μεταξύ άλλων, με τις ακόλουθες δυσχέρειες:

- περιορισμένο μέγεθος των αγορών·
- απομόνωση σε σχέση με τις κυριότερες αγορές·

— έλλειμμα οικονομικών κλίμακας στην παραγωγή και αναγκαιότητα να διαθέτουν οι επιχειρήσεις σημαντικά αποθέματα·

— περιορισμένη διάρκεια της απόσβεσης των αγαθών, πράγμα που σημαίνει ότι είναι αναγκαίο να τηρούνται ενισχυμένοι κανόνες ασφαλείας στους εξοπλισμούς ή να αντικαθίστανται με μεγαλύτερη συχνότητα (δυσχέρειες που συνδέονται με το κλίμα και τη μορφολογία του εδάφους)·

— προβλήματα δυσανάλογων μέσων παραγωγής, που προέρχονται από την τεχνολογική οργάνωση της παραγωγής και της διανομής·

— έλλειμμα σε ό,τι αφορά τη διαθεσιμότητα ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, που συνδέεται με την περιορισμένη αγορά εργασίας και τη δυσκολία πρόσβασης στην αγορά εργασίας της ευρωπαϊκής ηπείρου·

— πρόσθετο κόστος του ενεργειακού εφοδιασμού, σε γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για τοπική κατανάλωση·

— ελλείμματα σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στις συνδέσεις υψηλής ταχύτητας και στα δίκτυα τηλεπικοινωνιών καθώς και πρόσθετο κόστος των υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας·

— δυσκολία να οργανωθεί η προώθηση των προϊόντων τοπικής παραγωγής εκτός της περιφέρειας·

— εμπόδια που συνδέονται με την τήρηση των περιβαλλοντικών κανόνων·

— διπλός νησιωτικός χαρακτήρας με την έννοια του εδαφικού κατακερματισμού ορισμένων ΕΑΠ που αποτελούνται από διάφορα νησιά.

3.6. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ως προς το ότι ενδεικνύται να ενταχθούν οι εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες στη στρατηγική της Λισσαβώνας και του Γκότεμποργκ, προκειμένου να ενισχυθεί η απασχόληση, οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις και η κοινωνική συνοχή, και για το λόγο αυτό τάσσεται υπέρ του να αξιοποιηθεί το δυναμικό τους στον τομέα της κοινωνίας της γνώσης.

3.7. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι ο δυναμισμός του τουριστικού κλάδου παρέχει προστιθέμενη αξία η οποία συμβάλλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών στις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες. Ωστόσο, αυτό δεν πρέπει να ενθαρρύνει την υπέρμετρη ανάπτυξη του κλάδου αυτού, η οποία διαταράσσει την ισορροπία και έχει αρνητική επίδραση στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα των περιφερειών αυτών.

4. Ειδικές παρατηρήσεις για την Ανακοίνωση της Επιτροπής

4.1. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει το γεγονός ότι στην Ανακοίνωση της Επιτροπής περιελήφθησαν πολλές από τις συστάσεις που διατύπωνε στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της^(*) και εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι άλλες συστάσεις δεν ελήφθησαν δεόντως υπόψη.

(*) Ε.Ε. αριθ. C 221, 17/09/2002

4.2. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, στα πλαίσια της κοινής θέσης των εξόχως απομακρυσμένων περιφερειών και των αντίστοιχων κρατών τους σχετικά με την πλαισίωση των περιφερειών αυτών στη μελλοντική πολιτική για τη συνοχή, προτείνεται η αυτόματη επιλεξιμότητα για τον πρώην στόχο 1 (σήμερα στόχο σύγκλισης) ως ο καλύτερος τρόπος για να αντιμετωπιστεί η ειδική κατάσταση των περιφερειών αυτών, δεδομένου ότι έτσι θα διασφαλίζεται η ενιαία αντιμετώπιση των εν λόγω περιφερειών και οι δημοσιονομικοί πόροι που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των μόνιμων περιορισμών τους.

4.3. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η Επιτροπή επέλεξε μια εναλλακτική πρόταση, η οποία συνδυάζει την εφαρμογή στις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες του γενικού πλαισίου της πολιτικής για τη συνοχή με τη δημιουργία δύο ειδικών μέσων: ενός προγράμματος αντιστάθμισης των ειδικών μειονεκτημάτων των ΕΑΠ και ενός σχεδίου δράσης για την ευρύτερη γειτνίαση.

4.4. Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει την απουσία ρητής αναφοράς στη νομική εμβέλεια του νέου άρθρου III-424 (*) του σχεδίου συνταγματικής συνθήκης της Ένωσης.

4.5. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι, στη στρατηγική που χάραξε η Επιτροπή για τις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες, αποδίδεται κεντρικός και σχεδόν αποκλειστικός ρόλος στην πολιτική για τη συνοχή, ενώ απουσιάζουν σχεδόν εξ ολοκλήρου προβλέψεις για τα λοιπά τομεακά πεδία.

4.6. Η ΕΟΚΕ ελπίζει ότι η πρόοδος που έχει σημειωθεί ως προς τον χαρακτηρισμό των περιφερειών αυτών και ως προς τη διαπίστωση της ακαταλληλότητας ορισμένων τομεακών πολιτικών θα μετουσιωθεί σε μια οριζόντια στρατηγική για τις περιφέρειες αυτές που να λαμβάνει υπόψη την ύπαρξη μιας ιδιαίτερης και διαφορετικής πραγματικότητας εντός της κοινοτικής επικράτειας.

4.7. Η ΕΟΚΕ φρονεί, ως εκ τούτου, ότι η ελλιπής προσοχή που δίδεται στην παρέμβαση των λοιπών κοινοτικών πολιτικών δεν επιτρέπει να γίνεται λόγος για μια πραγματική σφαιρική και συνεκτική στρατηγική υπέρ των εξόχως απομακρυσμένων περιφερειών, υπό την έννοια της εντολής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Σεβίλλης.

(*) «Άρθρο III-424: Λαμβάνοντας υπόψη τη διαρθρωτική οικονομική και κοινωνική κατάσταση των υπερπόντιων γαλλικών διαμερισμάτων, των Αζόρων, της Μαδέρας και των Καναρίων Νήσων, η οποία επιδεινώνεται από τη μεγάλη απόσταση, τον νησιωτικό τους χαρακτήρα, τη μικρή έκταση, τη δύσκολη μορφολογία και κλίμα, και την οικονομική εξάρτηση από μικρό αριθμό προϊόντων, που αποτελούν προβλήματα μόνιμα και σωρευτικά τα οποία αναχαιτίζουν σημαντικά την ανάπτυξή τους, το Συμβούλιο των Υπουργών, μετά από πρόταση της Επιτροπής, εκδίδει ευρωπαϊκούς κανονισμούς και αποφάσεις που αποσκοπούν ιδίως στον καθορισμό των προϋποθέσεων εφαρμογής του Συντάγματος στις περιοχές αυτές, συμπεριλαμβανομένων των κοινών πολιτικών. Αποφασίζει μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τα μέτρα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο αφορούν ιδίως την τελωνειακή και εμπορική πολιτική, τη φορολογική πολιτική, τις ελεύθερες ζώνες, τη γεωργική και την αλιευτική πολιτική, τους όρους προμήθειας πρώτων υλών και βασικών καταναλωτικών αγαθών, τις κρατικές ενισχύσεις και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στα διαρθρωτικά ταμεία και στα οριζόντια προγράμματα της Ένωσης. Το Συμβούλιο των Υπουργών θεσπίζει τα μέτρα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τους περιορισμούς των εξόχως απόκεντρων περιοχών, χωρίς ωστόσο να υπονομεύεται η ακεραιότητα και η συνοχή της έννομης τάξης της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της εσωτερικής αγοράς και των κοινών πολιτικών.»

4.8. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για την εν λόγω έλλειψη περιεχομένου, ειδικότερα δε στο κεφάλαιο της αγροτικής πολιτικής, δεδομένου ότι δεν προτείνεται αντιμετώπιση για πολλά από τα ζητήματα που τίθενται στις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες και τα οποία απαιτούν την ταχεία εξεύρεση λύσεων.

4.9. Ομοίως, η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για την απουσία διατάξεων σχετικών με την πολιτική για τη μετανάστευση οι οποίες να αποβλέπουν στην επίλυση των οξέων προβλημάτων που ορισμένες από τις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες καλούνται διαρκώς να αντιμετωπίσουν, και ζητά να ληφθεί υπόψη η ιδιαιτερότητα των ΕΑΠ στη μελλοντική πολιτική για τη μετανάστευση.

4.10. Η ΕΟΚΕ εκφράζει επιφυλάξεις για το κατά πόσον είναι αρμόζον και σκόπιμο να εφαρμόζονται στις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες τα γενικά κριτήρια επιλεξιμότητας της πολιτικής για τη συνοχή και φρονεί ότι οι εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες παρουσιάζουν έλλειμμα βασικών υποδομών και δεν διαθέτουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις ανταγωνιστικότητας προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους της στρατηγικής της Λισσαβώνας και του Γκότεμπουργκ.

4.11. Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι η στρατηγική που προτείνει η Επιτροπή για τις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά σε δύο ειδικά μέσα: το πρόγραμμα αντιστάθμισης των μόνιμων περιορισμών και το σχέδιο δράσης για την ευρύτερη γειτνίαση (?).

4.12. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι, στα πλαίσια του νέου στόχου 3 του ΕΤΠΑ «Ευρωπαϊκή τοπική συνεργασία», οι ΕΑΠ είναι επιλέξιμες, όχι μόνο για τη διεθνική συνεργασία, αλλά και για τη διασυνοριακή συνεργασία, καθόσον φρονεί ότι αυτό είναι καθοριστικό προκειμένου οι περιφέρειες αυτές να μπορέσουν να ενταχθούν στο αντίστοιχο γεωγραφικό τους περιβάλλον.

5. Συστάσεις

5.1. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να αναπτύξει μια σφαιρική στρατηγική για τις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες, παρέχοντάς τους τα αναγκαία μέσα για να την εφαρμόσουν και τηρώντας τις δεσμεύσεις που ανέλαβε στην έκθεσή της του Μαρτίου του 2000 και εκείνες που διατυπώνονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου της Σεβίλλης του Ιουνίου του 2002. Προς τούτο, πρέπει να γίνει σαφές ότι το σημερινό άρθρο 299.2 της Συνθήκης, μελλοντικό άρθρο III-424 του Συντάγματος, αποτελεί την ενιαία και κοινή νομική βάση για όλα τα μέτρα που προορίζονται για τις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες, είτε αυτά συνιστούν παρεκκλίσεις από την ίδια τη συνθήκη, είτε προϋποθέτουν τροποποιήσεις ή προσαρμογές του παράγωγου δικαίου.

5.2. Για όλους αυτούς τους λόγους, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι αναγκαίο και σκόπιμο να διατυπώσει ορισμένες συστάσεις. Καλεί, λοιπόν, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

(?) Βλ. υποσημείωση αριθ. 1.

5.2.1. Να εξετάσει τη δυνατότητα να μην εφαρμοστούν στις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες τα γενικά κριτήρια επιλεξιμότητας της πολιτικής συνοχής, ως την πλέον κατάλληλη λύση για να αντιμετωπίζονται τα μόνιμα μειονεκτήματά τους, με παράλληλη διατήρηση της ενιαίας μεταχείρισης.

5.2.2. Να διαθέσει επαρκείς οικονομικούς πόρους στα δύο ειδικά μέσα που προτείνει, ώστε να μπορέσουν να καλυφθούν οι ανάγκες και τα προβλήματα όλων των υπεραπομακρυσμένων περιοχών.

5.2.3. Να μην φεισθεί προσπάθειών ούτε και πόρων, προκειμένου να δώσει περιεχόμενο στο σχέδιο δράσης για την ευρύτερη γειτνίαση μέσω του αποτελεσματικού και συνεκτικού συντονισμού με την πολιτική ανάπτυξης της ΕΕ, και ειδικότερα με τις διατάξεις της Συμφωνίας του Κοτονού, με το Πρόγραμμα MEDA (Νότια Μεσόγειος και Μέση Ανατολή) και ALA (Λατινική Αμερική και Ασία), καθώς και με άλλα κοινοτικά προγράμματα και δράσεις που ενδέχεται να δρομολογηθούν μελλοντικά με διάφορες περιοχές του κόσμου.

5.2.4. Να διαφυλάξει τα συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών, ενόψει της λίαν προσεχούς μεταβολής του καθεστώτος της ΚΟΑ της μπανάνας, βελτιώνοντας τη σημερινή ισορροπία της αγοράς προκειμένου να συμβιβάσει την πρόσβαση των παραγωγών των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών στην κοινοτική και παγκόσμια αγορά με τη διατήρηση του εισοδήματος των κοινοτικών παραγωγών, μέσω του προσδιορισμού του κατάλληλου δασμολογίου σε επίπεδα επαρκώς υψηλά ώστε να διασφαλίζεται το μέλλον της κοινοτικής μπανάνας.

5.2.5. Να λάβει υπόψη τα τελικά αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων στα πλαίσια του ΠΟΕ κατά τον καθορισμό του ύψους του ενιαίου δασμολογίου, ούτως ώστε να προτείνει, σε περίπτωση ανάγκης, τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της απασχόλησης και των εισοδημάτων των παραγωγών του κοινοτικού τομέα της μπανάνας. Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να συνίστανται σε βελτίωση των μηχανισμών του συστήματος εσωτερικής στήριξης.

5.2.6. Να σεβαστεί, στα πλαίσια της τροποποίησης των Προγραμμάτων POSEI του αγροτικού τομέα, το δυναμικό των μέσων εκείνων τα οποία δεν έφτασαν στο μέγιστο επίπεδο αξιοποίησης, κυρίως λόγω του πρόσφατου χαρακτήρα ορισμένων από τα μέτρα προς τούτο, θα πρέπει να τηρηθούν τα θεσπισθέντα ανώτατα όρια, και να παρασχεθούν στα προγράμματα αυτά επαρκή οικονομικά μέσα προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους που έχουν οριστεί.

5.2.7. Να λάβει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των εξόχως απομακρυσμένων περιφερειών στα πλαίσια της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη, πράγμα που περιλαμβάνει: την κατάργηση διατάξεων που περιορίζουν ή εμποδίζουν την πρόσβαση στις διαρθρωτικές ενισχύσεις, την αντιστάθμιση του πρόσθετου κόστους για γεωργούς και κτηνοτρόφους, τον προσδιορισμό επιπέδων για τις ενισχύσεις που να συμβιβάζονται με τις απαιτήσεις των περιφερειών αυτών και τη διεύρυνση της κοινοτικής κάλυψης για συνοδευτικά μέτρα, μεταξύ άλλων στους εξής τομείς: ειδικά συστήματα παραγωγής -πρώτη της προσαρμοσμένης αυτοματοποίησης-, σύστημα γεωργικών ασφαλίσεων, προώθηση των κοινοπραξιών και προγράμματα καταπολέμησης των επιβλαβών οργανισμών.

5.2.8. Να υιοθετήσει νέα μέτρα που θα ευνοούν την ανταγωνιστικότητα των γεωργικών προϊόντων όπως η τομάτα και άλλοι

καρποί, φυτά και άνθη, τα οποία καλούνται να ανταγωνίζονται, εντός των ίδιων αγορών, αντίστοιχα προϊόντα που προέρχονται από άλλες χώρες που έχουν συνάψει συμφωνίες σύνδεσης με την ΕΕ, όπως είναι η περίπτωση του Μαρόκου, ή που απολαμβάνουν προτιμησιακά καθεστώτα, όπως η ομάδα των χωρών ΑΚΕ.

5.2.9. Να λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε, τόσο στα πλαίσια του μελλοντικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης, όσο και στα πλαίσια του μελλοντικού Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας, να διατηρηθεί η σημερινή χορήγηση πόρων και το σημερινό ύψος των ενισχύσεων για όλες τις εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες.

5.2.10. Να ενισχύσει το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στις ΕΑΠ με σκοπό να προωθηθεί, ιδιαίτερα, η μείωση του ποσοστού της ανεργίας, που είναι ιδιαίτερα υψηλό στις περισσότερες από τις εν λόγω περιφέρειες, και η ισότητα ευκαιριών των πολιτών τους σε σχέση με άλλους πολίτες της Ένωσης.

5.2.11. Να υποστηρίξει τη σύσταση, ή, κατά περίπτωση, την ενίσχυση, των οικονομικών και κοινωνικών συμβουλίων, με στόχο να γίνει καλύτερα γνωστή η άποψη των οικονομικών και κοινωνικών εταιριών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών γενικά.

5.2.12. Να αναθεωρήσει τις προτάσεις της όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του σχεδίου συνταγματικής συνθήκης, και να διατηρήσει και εντείνει την ειδική μεταχείριση των εξόχως απομακρυσμένων περιφερειών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον κλάδο της γεωργίας και της αλιείας, καθώς και στον κλάδο των εμπορευματικών μεταφορών.

5.2.13. Να θεσπίσει κατάλληλα μέτρα ώστε οι ΕΑΠ να μπορέσουν να ενταχθούν πραγματικά σε όλους τους μηχανισμούς της Κοινής Πολιτικής Μεταφορών που μπορούν να έχουν αντίκτυπο στην ανάπτυξη τους, και να ληφθεί υπόψη η ιδιαιτερότητα των περιφερειών αυτών στην κοινοτική ρύθμιση σχετικά με τις υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας, πράγμα που θα καταστήσει δυνατό να διασφαλιστούν επίπεδα ποιότητας και τιμών σύμφωνα με τις ανάγκες των πληθυσμών τους.

5.2.14. Να συμπληρώσει και να βελτιώσει το καθεστώς ανταγωνισμού στο πεδίο των θαλάσσιων και εναέριων μεταφορών για την περίπτωση των υπεραπομακρυσμένων περιφερειών, και ειδικότερα για τις περιφέρειες που αντιμετωπίζουν πρόβλημα «διπλού νησιωτικού χαρακτήρα».

5.2.15. Να δώσει πραγματικό περιεχόμενο στις ειδικές αναφορές στις ΕΑΠ που περιλαμβάνονται στην πρόταση της Επιτροπής σχετικά με το 7ο Πρόγραμμα-πλαίσιο για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη, κατά τρόπον ώστε να διευκολύνεται η συμμετοχή των εξόχως απομακρυσμένων περιφερειών στις κοινοτικές δράσεις E&TA, μεταξύ άλλων στους ακόλουθους τομείς: κλιματολογία, ηφαισειολογία, ωκεανογραφία, βιοποικιλότητα και φυσικοί κίνδυνοι.

5.2.16. Να αναγνωρίσει την ειδική κατάσταση των ΕΑΠ στη διαδικασία απελευθέρωσης της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και ηλεκτρικού ρεύματος, προκειμένου να μην πλήττονται οι καταναλωτές των περιφερειών αυτών σε ό,τι αφορά την κανονικότητα των εφοδιασμών, την ποιότητα των υπηρεσιών και τις τιμές που εφαρμόζονται, πράγμα που συνεπάγεται ελαστικότητα στον προσδιορισμό των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας και των κρατικών ενισχύσεων.

5.2.17. Να υιοθετήσει επειγόντως μέτρα που θα εξασφαλίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη των ΕΑΠ, ειδικότερα δε στο χώρο της προστασίας της βιοποικιλότητας, του δικτύου Natura 2000 και της διαχείρισης των αποβλήτων.

5.2.18. Να επιδείξει δημιουργική φαντασία κατά τη θέσπιση ειδικών μηχανισμών και διαδικασιών για τις ΕΑΠ, ώστε να μην παραμένουν στο περιθώριο των πλεονεκτημάτων που παρουσιάζει η μεγάλη εσωτερική αγορά, ενθαρρύνοντας, π.χ., τη χρησιμοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την πρόσβαση στα δίκτυα ευρείας ζώνης.

5.2.19. Να εξασφαλίσει τη συνέχιση των διαφοροποιημένων φορολογικών καθεστώτων των ΕΑΠ, ως καθοριστικό μέσο για την οικονομική ανάπτυξη των περιφερειών αυτών.

5.2.20. Να εξετάσει το ενδεχόμενο να έχουν οι εξόχως απομακρυσμένες περιφέρειες ενεργό συμμετοχή στις διαπραγματεύσεις για τις Συμφωνίες Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης (ΣΟΕΣ) με τις χώρες ΑΚΕ καθιερώνοντας ρέοντα και διαρκή διάλογο μεταξύ των περιφερειακών αρχών -ή/και των αντίστοιχων εθνικών αρχών- και των περιφερειακών οργανισμών με τους οποίους η ΕΕ διαπραγματεύεται τις ΣΟΕΣ, προκειμένου να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, συμπληρωματικότητα και συνεκτικότητα στις εν λόγω συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης.

Βρυξέλλες, 13 Ιουλίου 2005

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Anne-Marie SIGMUND

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την: «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά λιμενικών υπηρεσιών»

COM(2004) 654 τελικό — 2004/0240 (COD)

(2005/C 294/06)

Στις 2 Δεκεμβρίου 2004, και σύμφωνα με το άρθρο 80, παράγραφος 2, της Συνθήκης περί ίδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές και κοινωνία των πληροφοριών» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 19 Μαΐου 2005 (εισηγητής: ο κ. RETUREAU).

Κατά την 419^η σύνοδο ολομέλειας της 13^{ης} και 14^{ης} Ιουλίου 2005 (συνεδρίαση της 13^{ης} Ιουλίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 91 ψήφους υπέρ, 49 ψήφους κατά και 17 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1 Μετά από την Πράσινη Βίβλο σχετικά με τους θαλάσσιους λιμένες και τις ναυτιλιακές υποδομές, του 1997, και ενώ η Λευκή Βίβλος σχετικά με την κοινή πολιτική μεταφορών ήταν ακόμη υπό προετοιμασία, η Επιτροπή υπενθύμιζε στο πρώτο της σχέδιο οδηγίας για την «πρόσβαση στην αγορά λιμενικών υπηρεσιών», του 2001, ότι τα κύρια θέματα του «πακέτου λιμένων» ήταν τα εξής:

— ενσωμάτωση των θαλάσσιων μεταφορών στα ΔΕΑ-Μ·

— ρύθμιση της πρόσβασης στις λιμενικές υπηρεσίες·

— δημόσια χρηματοδότηση των θαλάσσιων λιμένων και λιμενικών υποδομών.

1.2 Εξάλλου, τα θέματα του «πακέτου λιμένων» αναπτύσσονταν εκτενώς στην εισαγωγή του πρώτου σχεδίου οδηγίας⁽¹⁾ για το δεύτερο κύριο θέμα, την πρόσβαση στην αγορά, το οποίο τελικά απερρίφθη από το Κοινοβούλιο, σε τρίτη ανάγνωση.

1.3 Η Επιτροπή, κάνοντας χρήση της προνομίας της ως μοναδικού θεσμικού οργάνου που διαθέτει εξουσίες πρωτοβουλίας, επανέρχεται στο ίδιο θέμα με νέα πρόταση οδηγίας⁽²⁾, σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά λιμενικών υπηρεσιών, επειδή κρίνει ότι είναι δικαίωμα και υποχρέωσή της να νομοθετήσει επί του τομέα αυτού, σε εφαρμογή της ΣΕΚ.

1.4 Δηλώνει εξ αρχής ότι η φιλοσοφία, οι γενικές αρχές και οι στόχοι που είχε ορίσει το 2001, στην αρχική της ανακοίνωση, παραμένουν αμετάβλητοι, αλλά ότι έχει λάβει υπόψη ορισμένες από τις τροπολογίες που είχαν προταθεί, επειδή εμπλουτίζουν την αρχική πρόταση.

⁽¹⁾ COM(2001) 35 τελικό

⁽²⁾ COM(2004) 654 τελικό, της 13^{ης} Οκτωβρίου 2004